

Nummer 4 - jaargang 42 - 2022 - okt., nov., dec.
Afgiftekantoor: Achterstraat 1, 9450 Haaltert

Redactie: Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Verantwoordelijke uitgever: Willy De Loose

België - Belgique
PB
9450 Haaltert
3/5008
P 005370

DE WAARANDE

- Heldergerm - Kerksken - Terjoden - Denderhoutem - Haaltert - Heldergerm - Kerksken

HEEMKUNDIGE KRING HAALTERT vzw

Denderhoutem, Haaltert, Heldergerm,
Kerksken, Terjoden

Heemkundige Kring Haaltert VZW
nr. 770.942.934
3-maandelijks ledenblad
42e jaargang 2022 - nr. 4

Documentatiecentrum:

Warandegebouw
Sint-Gorikspein 17 A - 9450 Haaltert
Elke donderdag van de maand,
van 10 tot 12 uur, uitgezonderd
juli, augustus en feestdagen

Redactie:

Willy De Loose, voorzitter
Diepeweg 15, 9450 Haaltert
0472 80 99 12
willydeloose@skynet.be

Secretariaat:

Raf Hendrickx
Muisstraat 97, 9450 Haaltert
0485 40 18 81
raf.hendrickx@telenet.be

Medewerkers archief:

Wim Allaer, Mark Beelaert, Toon Boxstaele,
Joris De Kegel, Willy De Loose, Chris De
Roeck, Hilde De Roeck, Rik De Schepper,
Dirk Elskens, Raf Hendrickx, Hans Sonck,
Marc Stalpaert, Staf Versavel.

Werkten mee aan dit nummer:

Wim Allaer, Willy De Loose, Tony De Rijk
Fredy De Schrijver, Raf Hendrickx
Paulette Looze, Luc Pots,
Omer Van Cromphaut, Staf Versavel.

E-mail:

heemkundigekringhaaltert@gmail.com

Website: heemkringhaaltert.be

 Heemkundige Kring Haaltert

Lidmaatschap: € 15

Steunend lid: vanaf € 20

Rek. nr. BE40 4395 0830 6163

Heemkundige Kring Haaltert

Met de steun van:

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn/haar
teksten. Teksten en beeldmateriaal mogen over-
genomen worden mits voorafgaandelijke toe-
stemming van de auteur én met bronvermelding.

Redactioneel

- Met de medewerking aan een geslaagde Cultuurmarkt, de causerie van Prof. Magda De Vos over familienamen en onlangs de inhuldiging van het informatiebord naar een ontwerp van onze medewerker Staf Versavel aan het verdwenen station in Ede sluiten wij het 42e werkjaar af.

Foto's: Lokaal Bestuur (SVM)

De voorzitter verwelkomt.

Schepen Bart Ottoy

Het informatiepaneel.

Schepen Ottoy met medewerkers HKH: Staf, Raf, Willy, Hilde, Mark, Dirk en Rik. Ontbreken: Joris, Marc, Wim, Chris en Toon.

Belangstelling voor de historische opnamen.

- Daarnaast was er eveneens onze actie 'Herwaardering van de kapellekes' en 'Bewaring van ons funerair erfgoed'. Wij hopen dat dit succesvol kan voortgezet worden.
- Een belangrijk streefdoel is en blijft toch het stofferen van ons driemaandelijks tijdschrift 'De Warande'. Hierin trachten wij een resem van interessante en merkwaardige gebeurtenissen uit onze deelgemeenten in een fraaie vormgeving aan te bieden. Hopelijk zijn wij er in geslaagd en mogen wij blijvend op jullie steun en sympathie rekenen. Misschien heeft een geïnteresseerde lezer zin om aan de hand van een unieke foto/pamflet een interessant item te behandelen. Het zou ons enorm plezier doen! Neem gerust contact met één van de archiefmedewerkers.

PAULA D'HONDT-VAN OPDENBOSCH

°KERKSKEN, 27-08-1926 – †HAALTERN, 23-11-2022

Woensdag 23 november 2022 overleed in haar woning te Haaltert Paula Van Opdenbosch op 96 jarige leeftijd. Zij werd geboren te Kerksken op 27 augustus 1926. Zij huwde in 1951 met Paul D'Hondt, onderwijzer, schoolhoofd en Provinciaal Inspecteur LO. Ze kregen vijf kinderen: Christine, Hilde, Lieve, Peter en Anne.

©Fotoneus/ Didier Lebrun

Zeer geïnteresseerd in het geschiedkundig verleden van onze gemeente en als trouw lid van onze vereniging willen wij graag aandacht besteden aan deze politica die haar stempel gedrukt heeft op het politieke en sociale leven, zowel gemeentelijk als op nationaal vlak.

Haar sociaal engagement werd haar met de paplepel ingegeven. Het gedachtegoed van priester Daens ontdekte zij bij haar grootvader, een overtuigd Daensist. Bij de Katholieke Arbeidersbeweging werd kardinaal Cardijn haar grote voorbeeld. Zijn geveugelde uitspraak: 'Kajotsters, gij zijt evenveel waard als de prinses van Laken' stimuleerde haar inzet voor de beweging.

Geëngageerd in het sociale gebeuren belandde zij vrij vlug in de gemeentelijke politiek (1952) en later in de nationale politiek. Zij werd gecoöpteerd provinciaal senator (1977), staatssecretaris Post-Telegraaf-Telefoon (1985), minister van Openbare Werken (1989), Koninklijk Commissaris voor het Migrantenbeleid (1989) en Minister van Staat (1992). In 1996 ontving zij een eredoctoraten van de Rijksuniversiteit van Gent en van Open Universiteit Heerlen (N). Ook de Internationale Anne Frankpenning, de Arkprijs van het vrije woord (1992) en de Marie Popelinprijs (vrouwenemancipatie) werden haar toegekend. Ze was ook ereburger van de gemeente Haaltert.

De functie van Koninklijk Commissaris heeft haar latere leven sterk beïnvloed. Het mag gezegd, ze heeft het emigratie- en migrantenbeleid op de rails gezet.

In het boek 'Het rapport dat niemand las' schreef Paula D'Hondt: 'Ben ik een migrantencommissaris, zoals sommigen schrijven? Het woord hindert mij niet, al vind ik het erg onvolledig, maar dat men het dan zijn volledige invulling geve, die ik eraan geef. Dat wil zeggen: geen betutteling, maar een discours van rechten en plichten, menselijk geformuleerd, niet hautain, maar in wederzijds respect'.

Over het bewuste rapport deed zij een ophefmakende verklaring voor de camera van RTL TV, die de gevoelige snaar bij vele excellenties uit de Wetstraat geraakt heeft en niet door iedereen gesmaakt werd: 'In de regering zijn er geen vijf ministers die mijn rapporten gelezen hebben!'

In haar boek 'Geen dienaar van de macht' schreef Wilfried Martens: 'Mocht uw ster éénmaal, even maar, geschitterd hebben in de loop van de geschiedenis, dan is alles zinvol geweest'.

Namens Heemkundige Kring Haaltert, bieden wij aan de kinderen en familie onze oprechte deelneming aan.

De redactie

Literatuur:

Patrick Martens, 'Het rapport dat niemand las', Uitg. Boek, 1991

Paula D'Hondt, 'Mens voor mens', Uitg. Kritac, 1991

Paula D'Hondt, 'Geen dienaar van de macht', Uitg. Dedalus, 1993

Johan Leman, 'Moed en mededogen', Uitg. Vrijdag, 2016

Rik De Schepper, 'Bekende Haaltenaren in de kijker', tijdschrift HKH, 'De Warande', nr. 2, 2021

Willy De Loose/Joris De Kegel, Kerksken de wereld in een dorp, HKH 1999, blz. 432 e.v.

Vervolg redactioneel

- Helaas, hebben wij ook afscheid genomen van een medewerker van het eerste uur, René De Paepe, die zich vooral toespitste op de gezinsreconstructies van Denderhoutem.
- In ons vorig nummer feliciteerden wij nog Mady Schoukens, de oudste inwoner van onze gemeente met haar 102e verjaardag (27 juli). Een paar maanden later op 14 oktober overleed zij in het WZC Sint Jozef te Haaltert.
Namens de HKH bieden wij onze oprechte deelneming aan de familie van de overledene.

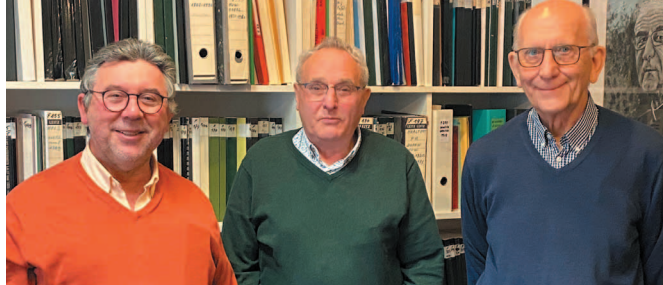

Op 30 oktober 2022 overleed priester Roger Ghijsels in WZC Avondzon in Erpe-Mere. Hij werd geboren in Aalst op 19 november 1937 en woonde met zijn ouders (Maurice en Gabriëlle De Schrijver) en zijn broers en zus: Paul (†), Godfried en

Hélène in het 'schoolhuis naast het gemeentehuis' op de Driehoek te Kerksken. Maurice werd er onderwijzer in 1923 en schoolhoofd vanaf 1933 tot 1959. In 1955 verhuisden zij naar Haaltert in de Stationsstraat. Roger werd priester gewijd in Gent op 8 juni 1963. Hij werd subregent van het internaat verbonden aan het VTI te Aalst (1963), leraar (1973) en directeur in TI Sint-Jozef in Geraardsbergen (1977), zondagonderpastoor in Onkerzele (1975-83), rector van de Zusters Benedictinessen abdij Hunnegem te Geraardsbergen (1983), pastoor in Viane (1986-90), onderpastoor in Rotselaar en pastoor in Herdersem (2002). Hij was ook Nationaal proost van KVLV (1994). Hij bekwam eervol ontslag in januari 2017.

Namens onze vereniging, waar hij vele jaren lid van was, bieden wij onze oprechte deelneming aan.

- Zaterdag 29 oktober werd op de jaarlijkse Heemdag van de Heemkundige Kringen Oost-Vlaanderen in Okegem de Reinaertprijs uitgereikt aan Gerard Liessens, bestuurslid van de HK Erpe-Mere. Ook de bestuursleden die 25 of meer jaren actief waren in een plaatselijke afdeling werden gehuldigd. Drie medewerkers van onze vereniging werden in de bloemetjes gezet:

William Minnaert, Joris De Kegel en Staf Versavel. Reeds meer dan een kwart eeuw hebben zij zich ingespannen om de doelstellingen van de heemkunde te promoten.

Namens ons bestuur, de medewerkers en sympathisanten van onze vereniging een welgemeend proficiat en oprechte dank voor jullie inzet.

Documentatiecentrum

open elke donderdag van 10 tot 12 uur

Errata

Zie vorig nummer:

- blz. 4: bij de foto, lees: zittend: Alfons Schoukens ipv Emiel
- blz. 14, 2e paragraaf, lees: De ouders van Norbert waren Paul-Marie-Joseph-Daem en Barbara Maria Elodia Van Wesemael. De broer van Norbert, Jozef, was huisarts in Nieuwerkerken.

Wij danken:

- Jan Van Eetvelde, Kerksken: foto's ploegen FC Kerksken (1991)
- Paul Van Impe en Lena De Waele, Kerksken: documenten en foto's
- Herman Carkens en Marie-Jeanne Gees, Kerksken: documenten, bidprentjes
- Arlette Groeninck, Denderhoutem: bidprentjes, rouwbrieven
- Familie Camille, Aimé, Kamiel Schoupe, Denderhoutem: fotoboeken
- Frans Bourgeois, Denderhoutem: liedjesteksten Familie Camille, Aimé, Kamiel Schoupe, Denderhoutem: fotoboeken
- Frans Bourgeois, Denderhoutem: liedjesteksten
- HK Wallo, Welle: bidprentjes
- Godfried Ghijsels, Lede: foto'
- Foto's William De Geyter

In dit nummer vragen wij het **lidmaatschap** voor het werkjaar 2023 te **hernieuwen**. Ondanks de stijgende kosten kunnen wij het lidmaatschapsbedrag van €15 behouden (steunend lid kan vanaf €20). Het zou een stimulans zijn voor de medewerkers indien de respons op onze oproep een succes zou worden.

Waar is de tijd?

Haaltert beeldig en beeldrijk (II)

In een vorig nummer schetsten wij het begin en ontwikkeling van een beeldig en beeldrijk Haaltert in de vorige decennia. Tal van beelden sierden reeds het publiek domein.

Maar ook Terjoden liet van zich horen en de lokale kaatskampioenenploeg van weleer werd vereeuwigd in hun symbool, "den kaatser", een uniek werk van Winke Besard.

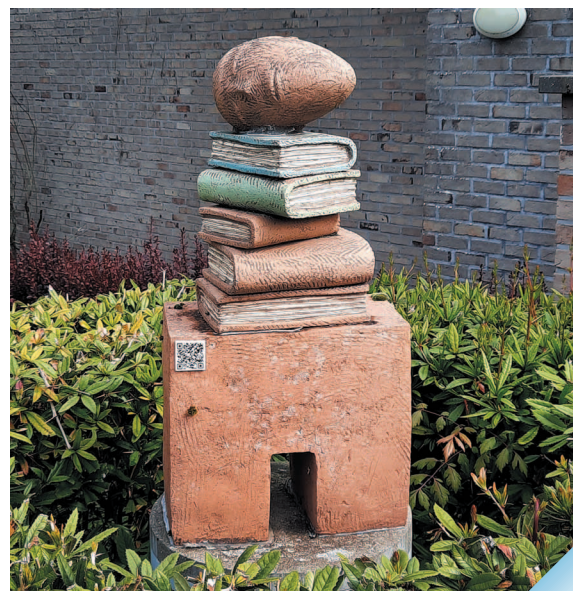
Deze jonge veelbelovende kunstenaar tekende ook voor het beeld "Tussen hoop en vertwijfeling" dat sedert 2007 officieel mijmert aan de oever van de Warandevijver.

Dit beeld werd geschonken door toenmalig cultuurschepen Wim Allaer en zijn echtgenote.

En om het beeldige en beeldrijke karakter van de toch wel mooie gemeente nog meer in de verf te zetten werd hier en daar nog een en ander neergezet. Denken we maar aan de fontein op het Sint Goriksplein (gift Willy Michiels), of het

mortiergeschut met monument op het Noteboomplein, een realisatie op initiatief van de Vaderlandslievende Kring van Haaltert.

Ook de maquette van het atomium, gemaakt door de leerlingen van VTI Aalst, werd eerst een aantal jaren in bruikleen geplaatst op Kerkskenhoek, later definitief verworven door het gemeentebestuur en omgedoopt tot het @tomium.

deelgemeenten prachtig tot uiting komt. Dit mooie werk werd dan ook met veel trots overhandigd als geschenk aan de jubilarissen.

Niemand liet zich onbetuigd, iedereen zette zijn beste beentje voor. Zo werd in 2008, het jubileumjaar van 40 jaar cultuurraad, de boekenplank door diezelfde raad aan de gemeente geschonken. Deze mooie keramiek van Luc Versluys prijkt sedertdien vóór de bib in Haaltert, alhoewel het reeds de tweede versie is (of zelfs de derde). We vermoeden dat de eerste uitvoering voetjes gekregen heeft of gaan zwemmen is in de Warandevijver.

De Heemkundige Kring van Haaltert liet zich ook niet onbetuigd in dit beeldend geweld: hij installeerde samen met de Cultuurraad het borstbeeld van Jozef De Brouwer, een eminent heemkundige, naast zijn geboortehuis in het centrum van Haaltert.

In datzelfde jubileumjaar werd door de cultuurraad een kunstboek (Willy De Loose/Staf Versavel) uitgegeven waarin het beeldige en beeldrijke karakter van Haaltert en zijn

Bart Bogaert, de kunstenaar uit Denderhoutem die twaalf jaar voordien tekende voor het éérste beeld van de kleine prinses, maakte in 2009 voorlopig de cirkel rond.

“De Turfboer” verwees naar het turfsteken in vroegere tijden, toen een harde en levensnoodzakelijke bedrijvigheid, maar nu een eretitel die de inwoners met trots dragen.

Velen droegen in dit project hun steentje bij, o.a. collega beeldhouwer Daniel Maes met het realiseren van een prachtige aangepaste en symbolische sokkel in baksteen en de Feestraad van Atom met een aanzienlijke geldelijke bijdrage om de meerkost van het bronzen beeld te financieren.

De Feestraad stond ook in voor de organisatie van de eerste turfboerstoet.

Grandios waren dan ook in 2009 de onthulling en bijhorende festiviteiten. De band met het beeld, de fierheid over het verleden, het eendrachtige gevoel van Atom te zijn, waren hartverwarmend. Daar werd in 2022 andermaal het bewijs van geleverd bij het uitgaan van de 2e turfboerstoet.

Ondertussen wisten wij ook dat onze inwoners fier waren op hun ‘beeldig en beeldrijk’ Haaltert, dat ze daadwerkelijk ook hun duit in het zakje deden en een beeld wilden schenken. Die geste konden wij alleen maar toejuichen. Dat ook zij meegingen in dit wervend en beeldend verhaal, bewezen Marc en Bea De Rouck – Van Hoorebeke (eigenaars en uit-

baters van slagerij “De Koepoort”) toen zij hun verbondenheid met hun geliefde Bruulplein bevestigden met de schenking van het beeld “de reisleidster” van Dirk de Keyser. Liever dan het beeld te plaatsen in hun eigen tuin, schonken ze het aan de gemeente en haar inwoners zodat het nu door iedereen te bewonderen is. Ook hier droeg de gemeente haar steentje bij door op de site rond het beeld een evocatie van de verdwenen Walput te plaatsen.

Een andere schenking kwam van Marie-Madeleine Van Melckebeke, weduwe van kunstenaar Pascal Van Den Steen, die het prachtige werk “De Magiër” (olieverf op doek, 150 x 200cm) schonk aan de gemeente. Dit werk vond in 2009 een plaatsje in de inkomhal van het administratief centrum.

ven van de Cultuurraad. Ter gelegenheid van het 50 jarig jubileum van deze adviesraad in 2018 werd in Heldergem een analematische zonnewijzer geplaatst. Het kunstwerk werd ontworpen door Hubert Verheijen en uitgevoerd door Cathy Vijverman in blauwe hardsteen, Cortenstaal en dolomiet. Ook de zitbanken met dialectspreuken, verspreid over de ganse gemeente, passen mooi in het beeldige en beeldrijk plaatje.

Tussendoor werden er in de jaren voordien een paar beeldige infozuilen geplaatst om verdwenen monumenten (o.a. de verdwenen Topmolen in ‘s Gravenkerselaar), vergane sites uit het verleden (de gedempte Walput op het Bruulplein) of belangrijke gebeurtenissen uit het verleden (migratie uit onze contreien naar Amerika en de ondergang van de Titanic) te herdenken.

Een ander initiatief van de Cultuurraad werden de Hartbeeldenroutes (2021/2022). Een aantal beelden en kunstwerken werden geplaatst langs een 4-tal fiets- en wandelroutes. Als blijvende herinnering kocht het gemeentebestuur een beeldje aan van Kristin Van Tuynne. Zo vond het “Meisje aan de waterkant” in maart 2022 haar definitief plaatsje aan het vijvertje achter het administratief centrum.

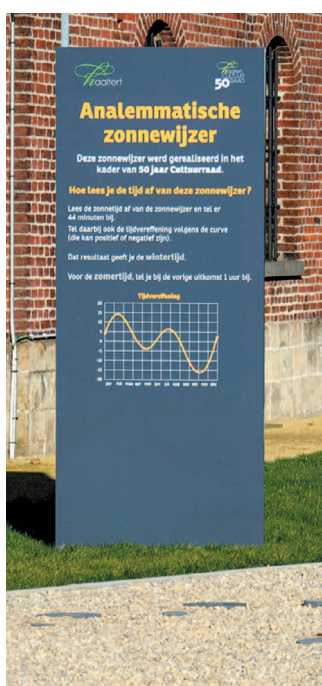

Op 23 oktober 2022 werd in Ede nog een infobord geplaatst die de herinnering aan het verloren gegane stationsgebouw moet behouden. Dit was een initiatief van de Heemkundige Kring, i.s.m. het Lokaal Bestuur en Erfgoedcel Denderland. (zie blz. 2).

Bedoeling van dit artikel was om in korte bewoordingen, nou ja korte bewoordingen, de historiek van een paar decennia “beeldig en beeldrijk” Haaltert te schetsen.

Zoals Redu in Wallonie en Damme in Vlaanderen boekendorpen zijn, Watou als kunstdorp nationaal gekend is, zo was Haaltert vroeger stilaan op weg naam en faam te maken als een beeldige en beeldrijke gemeente in Vlaanderen. Het is dus belangrijk, zeker voor ons nageslacht, om goed te begrijpen hoe het besef van een beeldig en beeldrijk Haaltert leefde en verder groeide. Welk verband er was tussen de verschillende kunstwerken, maar ook hoe deze telkens de inwoners dichter bij elkaar brachten.

Wim Allaer

Wat een revolutie was dat geweest. Een echte beeldenstorm maar dan in omgekeerde richting.

Waar in 1993 quasi geen enkel beeld in het straatbeeld van Haaltert te bespeuren viel, hadden in 2011 reeds ruim twintig beelden en/of kunstwerken hun plaatsje gevonden in onze deelgemeenten.

’t Kan verkeren zei Bredero.

Maar toen werd het stil in Haaltert. Gelukkig waren er nog een paar beeldige initiatie-

Een duik in het verleden van de Vondelen

De wijk Vondelen gaat heel ver terug in het verleden. De naam werd al gebruikt in Het Landboek van Denderhoutem, dat werd opgemaakt door Aalstenaar Gillis Hoelman in 1650 en waarin hij de eigenaars of pachters noemt van 14 "behuysde husteden", de "merschen" en het "schooflant" in 'ter Vondelen'.

Het gehucht Vondelen was in grote mate zelf bedruipend, het had zijn bakker, beenhouwers, een kruidenierszaak, een horlogemaker, een molen/maalterij, cafés, danszalen, een eigen wijschooltje en zelfs een kapel.

Hof te Vondelen

Horlogiemakerij van Vertrouwen.
Aloisius VAN VAERENBERGH
Horlogiemaker en Zilversmid,
DENDERHAUTEM, WIJK VONDELEN.

Die wil ter trouw goede horlogien kopen, vende zich naar het bovengemeld huis, waar alle soorten van horlogien te bekomen zijn, met ten minste twee jaar waarborg; Regulateurs met muziek en met slag, van alle grootte; Pendules met schouwgaranturen; alle soorten van Wekkers met muziek, ronde en vierkantige, met bel, enz.

Buitengewone keus van schoone Kapellekens, ronde Huishorlogien en verders alle soorten van Zakhorlogien, Remontoirs en Cylinders, zeer dienstig voor duivenliefhebbers met waarborg, alsook Dames-horlogien.

Op aanvraag worden de Horlogien ten huize geleverd.

Schoone keus van Juwelen, zoals: zilveren Kettingen, nickelen Kettingen, Brochen, Ringen, Garaiturkens, Oorringen, Trouwringen, goud op zilveren Bellekens, enz. — Gewaarborgd zilver en buiten alle concurrentie.

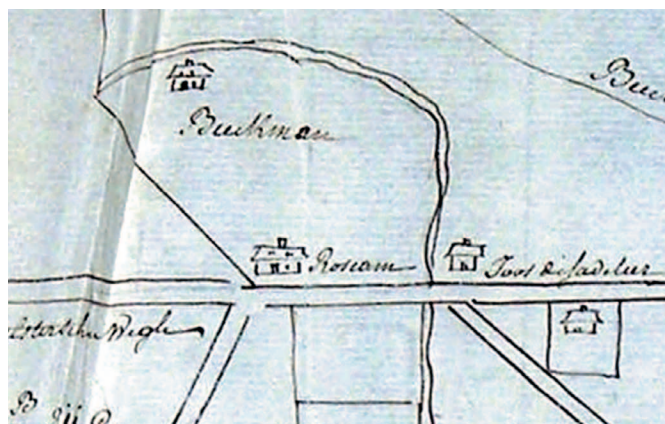
Men gelast zich met alle reparatien en 't kuischen van Pendulen, Regulateurs, Zakhorlogien, Hanghorlogien, Brochen, Oorringen, Ringen, enz., enz.

Door mijne goede bediening hoop ik de gunst van eenieder te verwerven.

Horlogiemaker

Op een schets uit 1751 met de eigendommen van de Geraardsbergse Sint-Adriaensabdij vinden wij ook een herberg "De Roscam". Toen in 1779 Keizerin Maria Theresia van Oostenrijk een lijst liet opmaken van de "herbergen, oubergien ende brandewijnhuysen" in onze gewesten doken in Denderhoutem niet minder dan 18 zaken op.

In de Vondelen was er een etablissement van ene "Joannes Baeyens, zoon van Jan, de herbergier van de van ouds genaemde Den Roscam op de publieque baene leedende vande stad Aelst naer Ninove, zonder uythangbert en ten selven huysse oock eene brauerie waarschijnlijk met permissie van de edele heeren van den lande van Rotselaer van alle oude ende immemorable tyden geerigeert". Diezelfde Baeyens was trouwens ook de eigenaar van "enen brauput" (een waterpartij groot 35 roeden (± 11 aren)). Op die schets is eveneens de hofstede van Beeckman, één van de grootste vierkantshoeves van Denderhoutem gesitueerd.

De "Vondelaars" waren ook politiek bewust. In 1905 hoopen ze dat er eindelijk werk zou worden gemaakt van de door Alois De Backer gevraagde tramlijn van de Nationale Maatschappij der Buurtspoorwegen die van het station in Haaltert over Denderhoutem naar Ninove zou lopen waardoor "de volkrijke wijken Anderenbroek - Vondelen - Plesj - enz.. rechtstreeks een verbinding zouden krijgen met Ninove en zo aansluiting zouden krijgen op de (boeren-)tram naar Brussel." (1). De Atomse boerinnen trokken toen inderdaad te voet naar Ninove-Meerbeke waar ze met hun eieren en vlees de boerentram namen naar de markt in Brussel.

Op 19 januari 1913 hield Oscar Van der Speeten in de Vondelen een voordracht over de door De Backer opgerichte vereniging "Helpt elkander" met de Onderlingen Bijstand, de Pensioenkas en de stichting van een Vrouwen-Ziekenfonds. Hij bewees met cijfers dat wie aansloot merkkelijk minder moest betalen en meer voordelen zou genieten (2).

Niet alleen de Daensisten roerden zich. Sommige mistevreden Daensisten waren overgestapt naar de socialisten omdat het standpunt van de partij betreffende de werklieden niet radicaal genoeg was. Op 11 oktober 1925 werd er in "Recht en

Denderhautem

Zondag 19 dezer hield de heer Oscar Van der Speeten in de Vondelen eene Voordracht over Onderlingen Bijstand, Pensioenkas en de Stichting van een Vrouwen-Ziekenfonds. Hij deed de groote voordeelen inzien van die inrichtingen, stottelijk en zedelijk, die broederlijke Vereeniging door den diepbetreurden heer De Backer gedoopt met den betekenisvollen naam: « Helpt elkander, » hij bewees ook met cijfers, dat die bij een bijzondere Maatschappij of Bond aangesloten, merklijk min zal moeten storten en meer voordeelen zal genieten. Wij hopen dat zijn oproep gretig zal beantwoord worden. — In 't zelfde DENDERHAUTEM, Zondag 2 Februari, Verzadering om 7 uur 's

Vrijheid" aan de Houten Kerk in de Lebeke een kiesmeting aangekondigd met Vijverman als spreker. Diezelfde Albert Vijverman had op 4 augustus 1921 nog in *"De Werkman"* de lof gezongen van *"de nooit genoeg geprezen volksvriend De Backer"*; de Kat, de bijzonderste straat van Denderhoutem, mocht volgens hem herdoopt worden in de *"Advocaat De Backerstraat."*

Kiesmeetings.

— HEDEN ZONDAG :

Te Aspelaere, Nederhasselt, Leebeke, na de missen aan de Kerk.

Te Denderhautem (Vondelen) en te Kerkxken, 's namiddags.

Sprekers: Van de Steen, De Coster, Bayens en Vijverman.

Denderhautem, Leebeke. 'smorgens, aan de houten Kerk. Spreker: Pol Van de Steen.

Denderhautem-Vondelen, bij Felix Canneau. Om 4 uren, Zangavond met de gekende zangers, Van de Wiele en Elaut. Spreker: Pol Van de Steen.

Te S' Lievens-Hautem en Letterhautem, na de mis. Spreker: Bekaert Jan.

Te Baevegem en Oordgem, na de mis. Spreker: Leon Laureys.

Te Aygem en Heldergem, na de mis. Spreker: Alfons Berghman.

door de gemeente Haaltert. Jammer genoeg bleken de sparren en dennen te zijn aangetast door een schadelijke kever waardoor ze dienden gerooid te worden. De verwoesting van het sparrenbos werd aangegrepen om de site heraan te planten met streekeigen groen. Een fikse investering voor een groene oase waarvan vele volgende generaties zullen kunnen genieten.

Luc Pots

Op 11 oktober was er 's namiddags een meeting in de Vondelen bij Felix Canneau met Pol Van den Steen als spreker. Uit die periode dateert ook *"De Vondelaar"*, het strijdlid door Canneau geschreven (3).

Wilfried Chiau verwierf in 1975 de eerste 30 aren van wat het Vondelhof is geworden. Gedurende twintig jaar kocht hij percelen bij en bereikte hij een kleine vier hectare. Van bij de start was er het tennisveld en een piste van vijfhonderd meter. In februari 2019 werd het Vondelhof aangekocht

1- SAA, *Den Denderbode*, 12 februari 1905

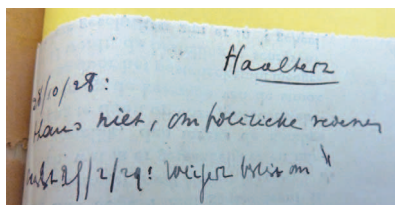
2- SAA, *De Werkman*, 31 januari 1913

3- Zie *'De Warande'*, nr. 4, 2021

DAVIDSFONDS HAALERT

90 jaar jong

GEBOORTE PIJN

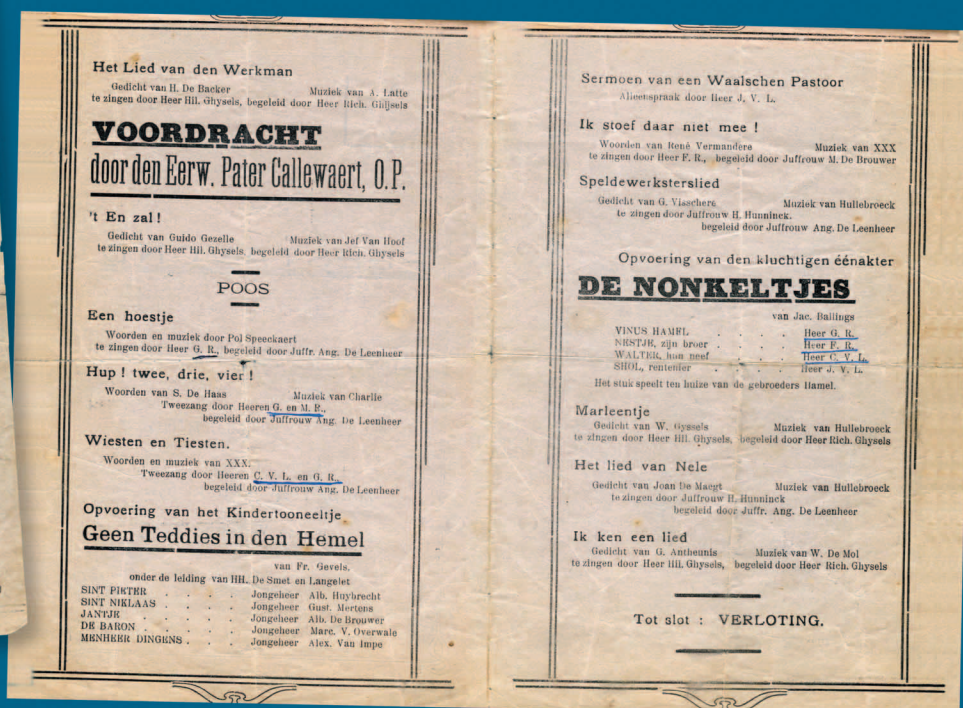
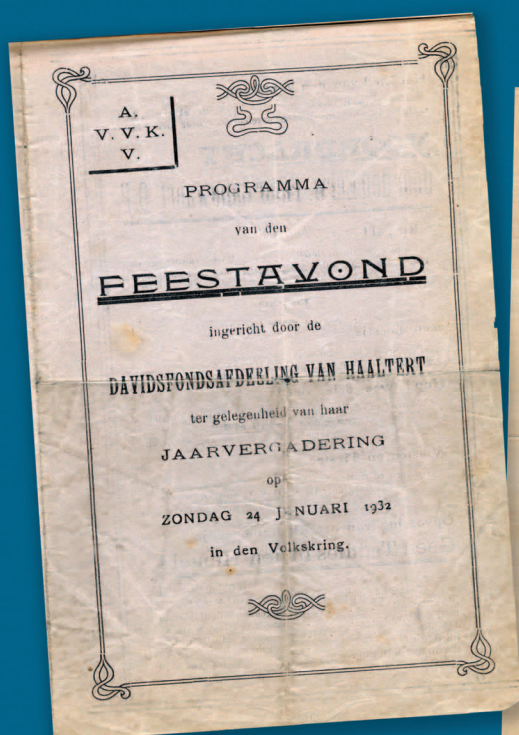

Om met zekerheid te bepalen hoe lang een vereniging actief is, moet het begin gekend zijn. Voor Davidsfonds-Haaltert was die start iets met horten en stoten. Een eerste spoor dateert van 1928 maar dat is niet meer dan een kattenbelletje: een stukje papier met de vermelding: “thans niet om politieke redenen”. Alleszins getuigt het van een voornemen om met een eigen afdeling te beginnen. Wat die politieke redenen waren, kunnen we niet achterhalen en daarbij ... hoe zat het in 1928 politiek ineen te Haaltert? Ook voor 1929 is er een zeer beknopte bedenkte: “wijzer om niet”.

JONG EN DYNAMISCH

Vanaf 1930 leek er schot in de zaak te komen. Er werd een voorlopig bestuur samengesteld met de hulp van E.P. Mortier s.j. van Aalst. Leo Roels werd de eerste voorzitter en leden die in Aalst ingeschreven waren zouden de overstap naar Haaltert maken. Leo Roels was schoolopziener, wat nu inspecteur genoemd wordt en hij woonde op het dorp in de grote woning links van de “stichel”.

Maar met een echte feestavond op zondag 24 januari 1932 werd in de Volkskring voor een knalstart gezorgd.

De toespraak van E.P. Callewaert zal ongetwijfeld fel Vlaams gezind geweest zijn en het lied met tekst van Guido Gezelle heeft ook een duidelijke boodschap. De luchtige toneeltjes zorgden voor de vrolijke toets.

Hilaire en Richard Ghijsels zongen en speelden piano.

De juffrouwen M. De Brouwer en Angèle De Leenheer zorgde voor begeleiding.

Juffrouw H. Hunninck en F. R. (mogelijk Frans Redant) zongen liederen.

Toneelstukjes werden opgevoerd door meerdere jonge mensen waarbij de gebroeders Van Landuyt en Redant enkel met initialen vermeld zijn.

Een verslag van een bezoek bij Mr. Jozef Van Landuyt, de toenmalige secretaris van Davidsfonds-Haaltert, is lovend over de plaatselijke werking. De ledenwinst werd verklaard door de “onophoudende werking” van E.H. Vercruyusen; het flinke bestuur; het algemeen offensief tegen de franskiljons; het winterfeest; de voordracht en het persoonlijk contact met de leden.

In 1935 en 1936 noteerde men telkens 101 leden maar in 1937 daalde dat aantal tot 88.

In 1938 zijn er 91 leden en het verslag vermeldt de verbeterde werking van het bestuur en ook E.H. Onderpastoor Claus werkte beter nadat hij “goed onderhanden werd genomen door enkele bestuursleden en door E.H. Pastoor Van Der Mynsbrugge”.

Tot 3 maal toe kwam het Vlaams Volkstoneel o.l.v. Staf Bruggen in 1938 een voorstelling verzorgen. “Kinderen van ons volk”, het passiespel “Christus verworpen” en het blijspel “Ik heb een idee” lokten telkens een volle “Patronage”.

Ook hypnotiseur Willox kende veel bijval. Aan de viering van het gouden priesterjubileum van pastoor Van der Mynsbrugge werd enthousiast meegewerkt. 11 juli werd gevierd met een plechtige mis, een feestviering met E.P. Mortier en Vlaamse liederen door het koor van VTB.

In die ongetwijfeld moeilijke oorlogstijd (eigenlijk reeds in 1939) werd Arthur Van der Burcht voorzitter en hij kon rekenen op Gilbert Van Overwalle als gewaardeerd secretaris.

Het ledenaantal 99 in 1939, steeg naar 129 in 1940; in 1941 waren er 117 leden en in 1942 zelfs 135 waarvan 126 uit Haaltert, vijf uit Kerksken, één uit Voorde, één uit Aalst,

één uit Iddergem en één uit Welle. Het verslag van een controlebezoek vermeldt de ontmoediging van Mr Van Overwalle na de dood van een kindje en er was overredingskracht nodig om hem ertoe te brengen zijn taak verder te zetten. Het verslag besluit met: “Het is een flinke secretaris”. Er werd een bonte avond georganiseerd, cabaret gespeeld en een mis opgedragen ter ere van de H. Lutgardis. De goede samenwerking tussen secretaris Van Overwalle en voorzitter Van de Burcht werd geprezen. Dat jaarverslag eindigt met de bemerking dat enkele leden uit de Stationsstraat afhaakten omwille van de zeer vooruitstrevende standpunten van bestuurslid Van Vaerenbergh.

Een verslag uit 1931 vermeldt 112 leden maar geen activiteiten. Wel is uit dat jaar een vragenlijst over het taalgebruik bewaard. Uit de antwoorden blijkt de voertaal vooral Nederlands te zijn doch met de bemerking: “eigenlijk Haalterts”. Aanwijzingen op officiële bordes waren er amper, enkel eentje met de tekst “Verboden te bedelen”. Bij een privaat rustoord hing een koperen plaat met de tekst “Maison de repos – Rusthuis”. De taal in de scholen werd omschreven als “noch Nederlands, noch plat” maar er waren pogingen om beschaafder te praten. Cyriel Van Landuyt verzorgde de correspondentie met de hoofdzetel te Leuven tot Odilon Brewee die taak overnam.

BEZIELERS

In 1934 kreeg de vereniging een andere voorzitter: Philemon Fermon. Die was eigenaar van de koekjesfabriek Sint-Anna en alleszins een invloedrijk persoon. De leden werden voltalig verwacht bij de plechtige mis op 11 juli. Het Davidsfonds was van toen af niet meer weg te denken bij “Guldensporenvieringen”.

HET SPORENKOMITEIT in 1935

Zittend (vlnr): Adv. Robert Coppens, secretaris – Pater Callewaert – Philemon Fermon, voorzitter – onderpastoor Vercruyusen – Cyriel Vanden Bruele – Jozef Van Landuyt.

Staannd (vlnr): Theo Van Driessche – Achiel Temmerman – Cyriel Roelandt – Jozef Blancaert – Jozef Temmerman – Jozef Sterck – Jozef Van Velde.

Deze foto werd genomen in 1935 in de hof van Cyriel Vanden Bruele.

Er was een massa mensen samengestroomd op een weide in de Windmolenstraat - 1938

Maar vooral het openluchtfest met een toespraak van E.P. Callewaert die als gloedvol omschreven werd (de toespraak wel te verstaan), bleef nazinderen.

Davidsfonds medewerkers op uitstap naar Walcheren 1936 of 37. Notaris Bauwens, Boeykes Tonen (de mulder), Albert Vanden Bruele, Hilaire Ghijssels, Van Varenbergh (Miejester Pendel) en Clément Vanden Bruele werden herkend.

Het logo dat tientallen jaren standbeeld.

Tot ver in de jaren 50 moest je zelf de goedkopere boeken van het Davidsfonds opensnijden, dat bevorderde de leesgierigheid

WOELIGE TIJDEN

Het einde van WO II met zijn nasleep voor alles wat Vlaamsgezind was, bleek ook voor Davidsfonds-Haaltert geen bloeiperiode. Over mogelijke collaboratie of repressie is in geen enkel verslag iets terug te vinden maar het was zeker geen moment om zich als Vlaming te uiten. Daarenboven ontstond er hevige ruzie binnen het bestuur na de gemeenteraadsverkiezingen van 1946. Ook tussen Pastoor Buckens en Voorzitter Van der Burght boterde het helemaal niet want de standpunten over het burgemeesterschap botsten ferm.

Een andere stevige tegenvaller was de toestand van de parochiezaal. Eigenlijk was De Volkskring niet meer te betreden maar niemand wou voor herstellingskosten instaan. Om de malaise compleet te maken was ook de secretaris volledig ontmoedigd. Hij wou liever ontslag nemen

maar de voorzitter en Onderpastoor Claus beloofde hulp zonder dat daar evenwel iets van in huis kwam. Volgens Pastoor Buckens lag de oorzaak van de felle achteruitgang van de afdeling aan ruzie en aan het feit dat Onderpastoor Claus zich weinig om het Davidsfonds bekommerde. Pastoor Buckens voorzag wel een nakende benoeming tot pastoor in een ander parochie voor de onderpastoor en de komst van een andere parochiemedewerker die dan orde op zaken kon stellen. Onderpastoor Claus voerde dan weer aan “de heelkundige bewerking aan het hoofd te moeten onderstaan en in het hospitaal gelegen” als excuus. Er waren geen bestuursvergaderingen, er werden geen leden bezocht, er werden geen boeken besteld, de vereniging was op sterven na dood.

ALS HERBOREN

Uit de as zijn toch nog heel wat zaken verrezen, zo ook het Davidsfonds.

Onderpastoor Bosteels heeft samen met Philomon Braeckman de scherven wat samengeraapt. Die tijdelijke overgang maakte een herstart mogelijk.

In 1950 werd Dokter Fritz Muylaert voorzitter met een bestuur van 16 man en op slag 157 leden. En er werd gewerkt. Er gebeurde wat in Haaltert.

Dokter Muylaert was niet groot van gestalte maar hij was als "Klein doktorken" groot, was voorzitter van Davidsfonds-Haaltert, gouvvoorzitter van 1962 tot 1970 en in het nationaal bestuur betrokken vanaf 1958 tot zijn ontslag.

De verscheidenheid aan activiteiten blijkt ook een keuze uit het aanbod tijdens de jaren 50.

- Politiek gesprek met Miet Smet en Nelly Maes
- Over religie met E.H. Heyde
- Groepswonen met Paul Nelis (hoe actueel is dat nog steeds)
- Vlaamse problemen met Wilfried Maes van de Vlaamse Volksbeweging
- Kleinkunst met Het Klikske
- De Zweedse film "Princessan"
- Skiffel met Van Mossevelde
- Film "Femme infidèle" van Claude Chabrol
- Kleinkunst met Suskewit
- Cabaret met Habbekras
- Folksong Rain and Gill van Young People

Jaar na jaar werden bekende Vlamingen naar Haaltert uitgenodigd. Een greep uit zoveel:

- 1950 Ernest Claes, schrijver van o.a. "De Witte"
- 1951 Troubadourgezellen
- 1953 Emiel Van Hemeldonck, auteur
- 1954 André Demedts, West-Vlaams auteur
- 1955 Albe, auteur
Lia Timmermans, auteur en dochter van Felix
- 1956 Valère De Pauw, auteur
Maria Vijverman, van Haaltert en gekend als "Braars Maria"
- 1957 Jo Van Eetvelde en Lily De Schrijver
Maurits Coppeters, politiker
Blanca Ghijsselen, auteur
- 1958 Emiel Van Hemeldonck, schrijver
- 1959 Paula Semer, tv-presentatrice
Arthur Boni, acteur
Adri Van der Lugt, schrijver
- 1960 Anton Van Der Plaetsen, acteur en regisseur
Maria Roseel, auteur en journaliste
- 1961 Louis De Lentdecker, journalist
- 1963 over ruimtevaart
- 1965 Piet Thijs, tv-figuur
- 1969 De Elegasten

Bij zijn afscheid werd Dokter Fritz Muylaert gebuldigd voor zijn jarenlang voorzitterschap.

In 1983 werd dat aanbod nog ruim overtroffen:

- Maurits De Wilde sprak over zijn televisiereeks “De nieuwe orde”
- Naar Gent voor het Ballet van de 20e eeuw van BÉjart
- Vredesweekend
- Reimond Van Dijk met “Wenen, stad mijner dromen”
- Jos Meersmans met oude klaviermuziek
- Naar de Opera van Vlaanderen te Gent, “Dood in Venetië”
- Tine Ruyschaert kwam voordragen
- Bezoek aan de Opera van Vlaanderen, “Land van de glimlach”
- Quiz voor alle Haaltertse verenigingen: KWISTET in 1982 tot 1986
- Naar Antwerpen, Opera van Vlaanderen, “Parcival”
- Mede-organisator aan de 11 juli-viering

Opmerkelijke activiteiten 1985-1986 waren:

- Phil Bosmans over “Goedkoop gelukkig zijn”
- Een poëziewedstrijd “Wij (w)eten goed, miljoenen eten niet”
- Boekenbeurs
- “Muziekend” i.s.m. Jeugdhuis De Spin
- Verengingenquiz “Kwistet IV”
- Over atoomnuitie sprak Dr. De Loof
- “Hoe veilig is ons kunstpatrimonium” door politiecommissaris Speck
- De prestigieuze tentoonstelling “Sint-Goriks kerkschatten”
- Medewerking aan de 11 juli-viering
- Kantlessen en kantkalender

HAALTERT OP DE KAART

In de loop van de jaren doken enkele vaste waarden op die meermaals aan bod kwamen.

Kant was het onderwerp van een tentoonstelling die heel wat stof deed opwaaien (soms ook letterlijk). Sinds 1983 bleef “kant” aandacht opeisen. De herdenking in 1989 van 100 jaar Jenny Minne te Haaltert, met andermaal een grootse tentoonstelling was opnieuw een schot in de roos.

Het befaamde kanthuis Minne-Dansaert kwam naar Haaltert omdat in onze streek zoveel bekwame kantwerksters actief waren. De lonen gingen een stuk naar boven en de kwaliteit van de afgeleverde kant werd ook opgetild. Op de hoek van Pontweg en Beernaertstraat kwam het atelier waar alle kantstukken samengesteld werden.

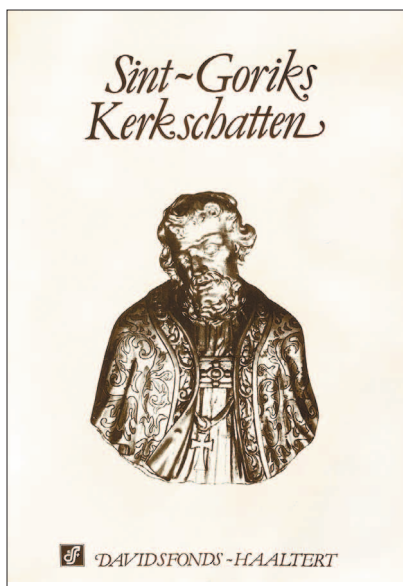
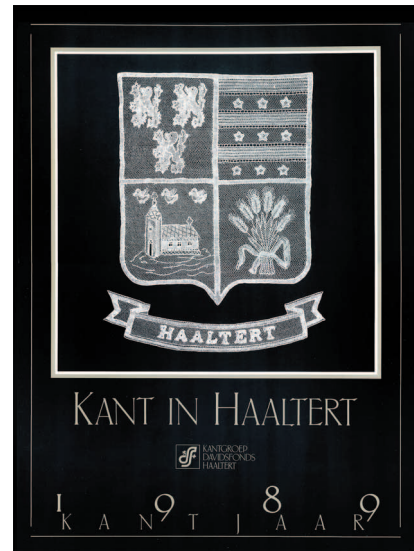
Omdat er zoveel kostbare stukken te bezichtigen waren, vond het bestuur dat er een nachtwacht nodig was. Dus zijn een paar bestuursleden in de schoollokalen van de Plumstraat blijven overnachten. Er was zelfs iemand bij met een alarmpistool, zoveel schrik had hij. Die tentoonstelling werd ingeleid met een heuse “Kantcantate”. Gilbert Redant zorgde voor tekst en muziek. Hij dirigeerde de samenwerkende koren. Bezoekende Nederlanders hadden de ganse opvoering graag in hun streek gezien (en vooral gehoord). De grootse tentoonstelling “Kant in Haaltert” kende veel succes zowel binnen de gemeente als ver erbuiten.

Daaruit ontstond de Kantkring met lessen in naaldkant die privé nog steeds verder gaan, en lessen in kloskant die 25 jaar na elkaar georganiseerd werden. Lesgeefsters waren o.a.: Francine De Loose, Marianne Van Beveren en Simonne Vuylsteke voor kloskant en Emiliëne De Smet voor naaldkant.

Gedurende 5 jaar werd een kantkalender gedrukt dank zij de prachtige verzamelingen in Haaltert en de secure fotografie van Staf Versavel.

De tentoonstelling in de kerk in 1986 liet de merkwaardigste voorwerpen uit de kerk bewonderen. Tentoonstellingskasten en panelen vulden een volledige zijbeuk en alle vast meubilair werd beschreven. De pas benoemde Deken De Clercq kon meteen al dat moois bekijken. De catalogus was erg gegeerd. In 2002 werd die tentoonstelling beperkt hernomen.

VAN SAMENWERKING NAAR SAMENSMELTING

De jarenlange nauwe samenwerking met de afdeling Kerksken-Heldergem zorgde aanvankelijk voor een gezamenlijke programmatie.

Opvallende activiteiten uit de laatste decennia:

- Jef Vermassen, de bekende strafpleiter, sprak over het profiel van misdadigers.
- Jef Van den Steen had als brouwer van De Glazen Toren heel wat te vertellen over bier.
- Over de Ronde van Frankrijk werd gesproken in aanwezigheid van renner Willy Teirlinck
- Hans D'Hondt met "De Wetstraat"
- Jubileumconcert 80 jaar Davidsfonds
- Renzo Ottoy en Peter De Buysscher over justitie
- Walter Loy over de zuidpool
- Boottocht Dender en Schelde met een gedreven gids
- Stadswandeling in Ninove
- Dirk Musschoot over emigratie
- Bezoek aan de school van de zuster Urselinen in O.L.Vrouw, Waver
- Café Chantant
- Whisky proefavond
- Muziek in en om de Sint-Gorikskerk n.a.v. Nacht van de Geschiedenis
- Alain Remue over vermiste personen
- Kennismaking met een kaasboerderij
- Bezoek aan de tentoonstelling "Adriaan Brouwer" in Oudenaarde
- De gezongen mis
- Langs verdwenen cafés te Aalst
- Schatten op zolder met Ariane Massez
- Open kerken dag
- Daguitstap naar Geraardsbergen
- Lentewandeling in Denderhoutem
- Bezoek aan het kasteel van Gaasbeek

ONZE TAAL IS BELANGRIJK

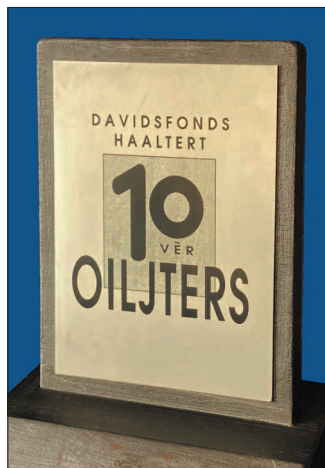
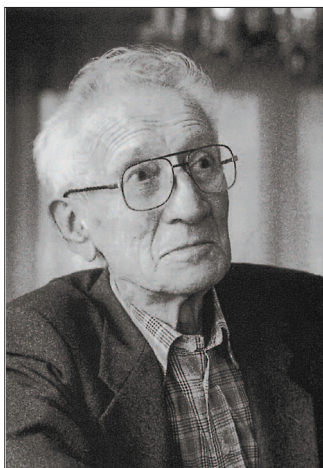
Vanuit het Davidsfonds kwam reeds rond 1950 een uitleendienst van boeken tot stand. Bij de eerste vrijwilligers hoorden Maria Stockman, Martha Lauwereys en Celine Scheerlinck. Later kwam ook Monique Hendrickx aansluiten. Die herinnert zich dat Juffrouw Martha de boeken beschermdde door ze te verpakken in krantenpapier. De vroegste locatie voor de "Katholieke Boekerij" was het ouderlingentehuis in de Bruulstraat. Later bood de Volkskring onderdak tot er verhuisd werd naar het Jeugdheem. Pas sinds 1991 werd het een gemeentelijke bibliotheek.

Junior Journalist Wedstrijd

Deze schrijfwedstrijd gaat uit van het nationaal bestuur met elk jaar een ander thema. Alle scholen van Haaltert werden aangeschreven en bezocht met het verzoek om leerlingen van het 5de en 6de leerjaar te laten deelnemen. Een plechtige prijsuitreiking speelde in op de fierheid van de winnaar en de school die de beste schrijver mocht afvaardigen. Deze activiteit wordt nog steeds elk jaar opnieuw georganiseerd.

Dialect, onze eigen levende taal

In 1991 kon niet voorzien worden dat de Dialectquiz liefst 25 jaar lang zou gesmaakt worden. Bij die eerste keer gaf Gilbert Redant als kenner en auteur van het Oiljters woordenboek uitleg over de antwoorden. Toch waren er vaak heftige discussies over een woord of een klemtoon. De redetwist over de bok of de geit zinderde na. Nadat de wisselbeker (een gesmede uil) driemaal naar dezelfde winnaar ging, werd in het bestuur besloten die dame in de jury op te nemen.

Gilbert Redant auteur van de *Kantcantate* en het *Oiljters Dialectwoordenboek*.
De trofee van de eerste quiz was voor hem.

Winnaars poëzie 2003

Een Dauwwandeling ook al sinds 1991, was een gat in de markt. De vroege vogels hebben het geweten: de morgenstond heeft zang in de mond. Natuurgidsen en vooral Geert Elskens probeerden ons wakker te schudden. De tweejaarlijkse wandeling in Denderhoutem zorgt voor waardige opvolging.

Toast literair met een gesmaakt ontbijt is nog zo'n klassieker. Poëzie, muziek maar ook kolder zijn met koffie en koeken de heerlijke ingrediënten voor een fijne zondagmorgen.

Toneelvoorstellingen en opera hadden regelmatig een plaats op het jaarprogramma sinds 1932

- Opvoering van "De Nonkeltjes" in 1932
- Vlaamse Volkstoneel van Staf Bruggen kwam 3 maal op rij
- In 1974 trokken we naar de KVS
- Antigone met "Suiker" van Hugo Claus in 1976
- Tine Ruysshaert met "Reinaert de vos"
- Luc Van Doren bracht in 2001 een monoloog
- In 2019 volgde de monoloog "Nora"

Jos Meersmans kwam sinds 1983 meermaals naar Haaltert.

Over klaviermuziek op een intimistische instrument
 Over componisten Mozart; Listz; Schubert; Beethoven;
 Chopin; Haydn en Mahler bracht hij telkens een avondvullend programma. Wat zeker nog in de herinnering leeft, was zijn voordracht over het boek van Suskin: "Het Parfum".

Zoveel artiesten kregen een podium, zowel mensen met faam als plaatselijke creatieve geesten: De Vaganten; Zakdoek; Stampen en dagen; Miel Cools; Willem Vermandere ... Enkele exposities van kerststallen toonden de enorme variatie aan taferelen. Uit alle mogelijke windstreken en uit zoveel verschillende materialen werd de geboorte voorgesteld.

"Week van de Smaak"

Bier, wijn, champagne of whisky werden geproefd en goed bevonden. Toen in Ede kleine porties uit meerdere landen, door migranten die in Haaltert wonen, opgediend werden, was iedereen zowel verrast als verrukt.

DE SMAAK VAN KUNST

Bij aperitief- en koffieconcerten kwamen muzikanten aan bod: Bart Eekhout met een orgelconcert; het blokfluiten-semble Vagan; het trio Klarinetta; Boss Ross Quintet; Kris De Meyer, Sandra Corijn en Wilfried D'Hondt; Rein De Paepe en Lisa Ramout; Lakshmi; Sara en Iris; Kristiaan Van Ingelgem met een beiaardconcert; Lien De Rijck en Jasper Van Sas; Derrek en Greet; Duo Gestrikt; ...

U zijt wellecome

De opbrengst van giften tijdens zo'n zangavond met kerstliederen ging steeds naar een goed doel zoals het werk van Pater De Vriend in Senegal.

Boek-Borrel-Babbel en Vers geperst

Samen met de boeken konden schilders, beeldhouwers, fotografen en keramisten konden hun werken tonen. Gerard Van Impe; Marjet Dooremont; Jurgen Van Tittelboom, Brent Redant en Lucien De Saedeleer; Jean Adriaensens, Herman De Somer en Hilde D'Hondt, Roos Van Landuyt en Mari-Leen Van Vaerenbergh; Chris Chiau, Joris Redant, Lieve Meuris en Willy Van Kerkhoven; Lydie Van Cromphaut; Lena Van Landuyt, Erna Molin, Paula De Baere en Mariette Vonck; Monique Willaert, Maria Eekhout; Katrien en Marc Van de Putte; Pascal Van den Steen en familie ...

Samengevat kunnen we stellen dat het aanbod van ons plaatselijk Davidsfonds kunst in al zijn facetten omvatte. Dat alles kon enkel dank zij de vele vrijwilligers met een lange lijst bestuursleden en een duidelijk kortere lijst voorzitters en secretarissen.

	Voorzitter	Secretaris
1931	Leo Roels	Cyriel Van Landuyt
		Jozef Van Landuyt
1933	Philemon Fermon	Frans Van de Bergh
		Odilon Brewee
1939	Arthur Van der Burcht	Gilbert Van Overwalle
1945	Onderpastoor Bosteels	Philemon Braeckman
1950	Dr Fritz Muylaert	Gilbert Temmenman
		Hippoliet Schotsaert
		Désire Allac
		Clement Boeykens
1983	Frans De Loose	Piet Verleysen
1984	Omer Van Cromphaut	Lena Arijs
		Annemie De Bleser
2015	Johan Van Den Steen	Annemie De Bleser

En ja ... het verhaal is niet af! Een nieuwe vlucht in een ijle lucht brengt andere perspectieven en mogelijkheden.

Omer van Cromphaut – Staf Versavel

Bronnen:

- Kadoc, Leuven
- Jozef De Brouwer, *Bijdrage tot de parochiale geschiedenis van Haaltert, LVA, 1956*
- Willy De Loose, *Haaltert van 1830 tot 1976, Bijdrage tot de geschiedenis van het politieke en sociale leven, HKH, 1995*
- Archief Gilbert Redant - dagboek

FC Kerksken in de kijker

Willy Impens (ex-voorzitter) en Marcel De Schrijver (vele jaren trainer) bezorgden ons een aantal documenten, waaronder een kalender gepubliceerd in 1991 waarin de zes actieve ploegen zijn opgenomen.

De foto's werden genomen door Jan Van Eetvelde (Kerksken) die toelating gaf voor publicatie. Hiervoor onze beste dank.

Preminiemen

Gekniel: Joachim Brewee, Steven Eeckhout, Kenneth Van Humbeec, Joris Kiekens, Philippe Van Eeckhout, Thomas Beeckman en Sven Menschaert.

Staande: Jean-Pierre Van Eeckhout, Timmy De Troyer, Guy De Paepe, Frederik Ottoy, Filip De Schrijver, Christophe Wijnant, Tom Van Durme, Tom Bezaer en Marcel De Schrijver.

Duiveltjes

Gekniel: Joachim Brewee, Jeroen Scholliers, Wim De Nil, Bart De Rijck, Benjamin De Windt en Jurgen Wijnant.

Staande: Mathias Reynaert, Kenny Slagmulder, Kristof De Rijck, Dieter De Kerpel, Kristof De Backer, Stijn Beerens en Marcel De Schrijver.

In dit en volgende nummers komen zij aan bod.

Wie meer wil weten over de evolutie van het Kèskes voetbalgebeuren verwijzen wij naar een vorig nummer (2-2022) en naar bijdragen van Marcel Baetens op FB.

Het Hof te Lokeren

Het hof te Lokeren was gelegen in Terjoden (Erembodegem), op de grens met Nieuwerkerken, tegen de Hoezebeek. Het oorspronkelijk pachthof was volledig omwald. De omwalling werd in de jaren '50 van de vorige eeuw gedeeltelijk gedempt. Thans is hij mooi geruimd zoals op de bijgaande foto's te zien is.

Het hof werd vermeld in de penningkohieren van Erembodegem van 1571(1). Het was toen 21 bunder groot. De pachtprijs bedroeg gewoonlijk 1 pond of wat meer per bunder; voor het hof te Lokeren bedroeg de totale pachtprijs 34 pond grooten. Eigenaar was Adriaen de Pape, zoon van Hendrik. Pachter was Adriaen de Dier, zoon van Eloy (2). Adriaen de Pape werd ook vermeld in de penningkohieren van Nieuwerkerken: *Adriaen De Pape fs Henricx bringt over eenen bogaert [?] groot ij dach(wan)t gheleghen neffens zynen berch van Lokere binnen schependomme up xv s. loept xvj 'ε 10 s.gr. ...[?]* Deze boomgaard lag dus blijkbaar aan de linker zijde van de Hoezebeek die de grens tussen Erembodegem en Nieuwerkerken uitmaakte. Met de berch van Lokere werden waarschijnlijk de gebouwen binnen de wal bedoeld, die echter niet op een hoogte (berg) staan. Bevond zich hier in

vroeger tijden misschien een motte? Of is hier sprake van een burg (burcht)?

In het register van lenen en achterlenen(3) gehouden van de leenhoven en "heerschappen"(4) van Meuleschette (Aalst), Diepenborre (Mere) en Vossevelde (Denderhoutem) toebehorend aan de barones van Mere, 1642 – 1791 (5), lezen we in het deel "Achterlenen gehouden vanden leenhove ende heerschappe (6) van Vossevelde in Denderhauthem" onder artikel 1:

Joncker Francois de Pape F.s hendricx per mortem patris hout een leen wesende de stede ende hof van Lockeren grootd met de lande daer medegaende vijf bunderen twee daghwanden LXIJ roeden daer toe behoorende eene heerlijckce rente van penninck rente(7) ende vanden selven leene sijn gehouden seven achterleenen etcetera.

Het leen is hier merklijk kleiner dan de 21 bunder vermeld in de penningkohieren.

In de marge (in apostille) staan volgende toevoegingen genoteerd.

Debet de boete van non tydelick verhefen(de) d(e)b(e)t behoerl(ycke) denombrement ende canten & aboeten soo te sien is bij het receuil van leenen vanden jaere 1642.

Uit de eerste toevoeging in de marge werd gewag gemaakt van een boete wegens niet tijdig verhef(8) (niet zoals het hoort) te hebben gedaan (bij wissel van eigenaar). De boete betrof ook het behoorlijk denombrement(9) en het meedelen van de grenspalen (canten en aboeten).

Tweede toevoeging:

Modo Jor Jan Bapt Vustaert als vooght ende stiefvader van Jor Guilliame Dominicus de Pape fs Jor Frans per mortem patris heeft gedaen verhef ende betaelt de mannden [?] rechten(10) ende overgebracht denombrement ende gestelt Pieter Govaert voor bedienelyck man(11) die tselve leen heeft vergeven by procuratie in augusty 1680.

Nu (op dit ogenblik) had jonker Jan Baptist Vustaert, als voogd en stiefvader van jonker Guiliam Dominicus de Pape, zoon van jonker Frans, na het overlijden van diens vader, verhef en denombrement gedaan en het loon van de leen-

mannen betaald. Hij had volmacht gegeven aan Pieter Govaert die het leen had overgebracht in augustus 1680.

Derde toevoeging

Modo Jor Henricus Charles Joseph de Pape fs Jor Guilliam per mortem patris heeft verhef doen doen by procuratie door Pieter Govaert ende den selven gestelt voor bedienelyck man 19 Juny 1719.

Jonker Henricus Charles Joseph de Pape, zoon van jonker Guilliam, had bij het overlijden van zijn vader verhef laten doen door gevolmachtigde Pieter Govaert op 19 juni 1719.

Vierde toevoeging

Modo Jor Charles Joseph de Pape fs Jor Guilliam heeft verhef doen doen by procuratie door Pieter Govaert ende gestelt voor bedienelyck" man 13 meert 1722.

Op 13 maart 1722 liet jonker Charles Joseph de Pape, zoon van de in 1719 overleden jonker Guilliam, opnieuw verhef doen bij volmacht door Pieter Govaert die als gevolmachtigde werd aangesteld. De reden voor dit nieuw verhef is niet duidelijk, misschien omdat Charles Joseph de volwassen leeftijd van 25 jaar had bereikt en dus bekwaam was om zelf verhef te doen?

Modo Jor Philippus Constantinus Josephus de Pape per mortem Jor Charles Josephus de Pape synen broeder heeft verhef doen doen by procuratie aen Sieur Pieter Govaert desen 30 augusty 1723.

Op 30 augustus 1723 liet jonker Philippus Constantinus Josephus de Pape bij het overlijden van zijn broer jonker Charles Josephus de Pape verhef doen door gevolmachtigde Pieter Govaert.

Modo Pieter van Gucht by coope heeft verhef gedaen den 5 february 1728.

Het hof te Lokeren op de kaart van het Land van Aalst door Philips de Dijn 1626(17) (in het midden, links, onder Haeltert, de omwalde hoeve met erboven 'lokeren'). De aanduiding staat hier boven Aalst, doordat de kaart op het zuiden georiënteerd is.

Fragment uit de kaart van Horenbault 1596. De aanduiding van het Hof te Lokeren is onvolledig; er staat enkel "hof te", onder 'Aelst', rechts boven 'Aelter'. Deze kaart is op het noorden georiënteerd.

Op 5 februari 1728 deed Pieter van Gucht verhef bij koop van het leen.

Modo Mynheer Benedictus de Riddere heeft verhef doen doen den eersten July 1734 over thierenden penninck par accordt met Mevrouw de Baronesse gedaen 155 guldens courant.

Opnieuw wissel van leenman op 1 juli 1734. Benedictus de Riddere liet verhef doen. Met de instemming van mevrouw de barones (van Mere) werd de tiende penning(12) ten bedrage van 155 gulden courant betaald, zoals in de voorwaarden bij verkoop bepaald. (zie hieronder). Het register werd op bladzijde 22 afgesloten met de voorwaarden waaraan een leenman moest voldoen, bij wijziging van eigenaar, hetzij door overlijden, erfenis of verkoop.

Alle welcke voors. achterleenen staen hunnen leenheere ten dienste trauw, ende waerhede(13), ende ieder ten relieffe(14) van thien pont par., ende xx sch. van camerlinckgelt ter doot, ende telken veranderinge van heriteir behalven de voornoemde vier leste achterleenen die staen elck ter doot ten relieffe vande beste vrome(15) van een jaer van drien, ende xx sch. van camerlinckgelt(16), ende sijn schuldigh generaelijck alle de voornoemde achterleenen ter vercoopinge den x penninck van datse gelden met gelijk relief ende camerlinckgelt respectie-lijck soo vooren es geseijt.

Hier werden de voorwaarden opgesomd waaraan een nieuwe eigenaar van een leen moest voldoen, hetzij door koop of door erfenis. De voorwaarden verschillen gedeeltelijk voor de vier laatstgenoemde achterlenen. De gemeenschappelijke voorwaarden waren:

- Ten dienste staan van de leenheer als hij erom vraagt
- Een nieuwe leenhouder moet "relief" doen ten bedrage van 10 pond parisis
- Bij "sterfcoop" en bij wissel door erfenis betaalt de nieuwe leenhouder 20 schellingen "camergelt"

Voor de vier laatstgenoemde achterlenen geldt naast het "relief" bij "sterfcoop" ook "de beste vrome van een jaer van drien", de beste opbrengst van drie jaar.

Opeenvolgende eigenaars en bewoners van het Hof te Lokeren

De data in de eerste kolom zijn data van verhef en geven (ongeveer) de sterfdatum van de erfflater aan. In 1722 werd een tweede maal verhef gedaan door Charles Joseph de Pape, vermoedelijk omdat hij 25 is geworden en dus bekwaam om zelf te handelen. De penningkohieren werden opgesteld in 1571.

Hendrik de Pape

1571	Adriaen de Pape	zoon van Hendrik (eigenaar); pachter was Adriaen de Dier, zoon van Eloy
1642	Francois de Pape	zoon van Hendric (waarschijnlijk een kleinzoon of achterkleinzoon van bovengenoemde Hendrik de Pape die dezelfde naam kreeg als zijn grootvader)
1719	Henricus Charles Joseph de Pape	zoon van Guilliam
1722	Charles Joseph de Pape	zoon van Guilliam. Op zijn 25e werd hij volwassen en deed daarom in eigen naam verhef.
1723	Philippus Constantinus Josephus de Pape	broer van Charles Josephus de Pape
5 feb.1728	Pieter van Gucht	koopt het hof te Lokeren
1 juli 1734	Benedictus de Riddere	nieuwe eigenaar van het hof te Lokeren
20 ^e eeuw	Severinus Van Wezemael, Philemon Droessaert, Albert Provost	

Fredy De Schryver

- 1 *Penningkohieren zijn gedetailleerde lijsten van alle in- en afzeten (= hij die elders 'gezetten' of woonachtig is), eigenaars en pachters, met de beschrijving (van de waarde) van hun bedrijf. In 1569 (honderdste penning) werd 1% van die waarde als belasting geïnd, in 1572 (tuintigste penning) 5% van de pachtsom of de geschatte pachtwaarde.*
- 2 *Zie Jozef De Brouwer, Pachthoven in het Land van Aalst volgens de penningkohieren, Cultureel Jaarboek voor de provincie Oostvlamanderen, 1954, p. 237.*
- 3 *Achterleen: leen waarvan een leenman leenheer is, leen uit de tweede hand.*
- 4 *"Heerschap" is een heerlijkheid, een rechtsgebied waar een heer recht mag spreken.*
- 5 *SAA, oud nr. 2192, nieuw nr. 4037*
- 6 *Heerschap: heerlijkheid (waar een heer recht mag spreken, rechtsgebied.*
- 7 *Penninckrente: gevestigde (vaststaande, onveranderlijke) rente in geld. (Mnl. Wb.)*
- 8 *Verhef doen: de feudale status van het leenmanschap erkennen, het juridisch bezit van het leen verwerven door een uitkering aan de leenheer.*
- 9 *Denombrement: verklaring door den leenman aan den leenheer, van de erven en rechten van een leengoed (Stallaert)*
- 10 *Mannenrecht: loon of salaris der leenmannen (Stallaert)*
- 11 *Bedienlyck man: een man, gesteld om hulde en manschap te doen voor vrouwen, minderjarigen of onbekwamen, voor geestelijke gestichten, en ook, bij volmacht, voor andere leenhouders (Stallaert) d*
- 12 *Tiende penning: een van de drie heffingen door Alva in 1569 van de Staten Generaal gevorderd (de andere waren de 20e en 100e penning). Zij bestond uit een belasting van 10% bij iedere verkoop van roerende goederen. (Wordt hier "leenroerig goed" bedoeld?)*
- 13 *Staan te waerbede: verplichting om den leenheer ten dienste te staan als lid van een door hem in te stellen enquête (Stallaert)*
- 14 *Relief: de uitkering door den leenman aan den leenheer bij het verheffen van een leen, telkens wanneer een nieuwe leenvolger optreedt (Stallaert)*
- 15 *De beste vrome: de beste opbrengst (hier van drie jaar), vruchten of inkomsten uit landerijen.*
- 16 *Camerlinckgelt: hetgeen de nieuwe leenhouder of leenvolger den heer verschuldigd was, wanneer een leen door overeenkomst ("wandelcoop") of door overlijden ("sterfcoop") in andere handen overging. (Stallaert)*
- 17 *Zie: VANDE WINKEL Georges, Een kaart van het Land van Aalst uit 1626 en landmeter Philips de Dijn, Het Land van Aalst, 70, 2018, (4), p. 75-92.*

Driekoningen in de jaren zeventig

De kortstondige verovering van Kerksken

Wanneer dit nummer van jullie geliefde tijdschrift in de brievenbus valt zit het jaar 2022 er zo goed als op. We breken ons collectief weer het hoofd over het kerstmenu, stressen over de cadeautjes onder de boom, puzzelen de nieuwjaarsbezoeken aan familie en vrienden in elkaar en gaan op zoek naar wenskaartjes-op papier die toch zoveel meer deugd doen dan een digitaal exemplaar.

Daarna volgt al snel Driekoningen, het feest van de wijzen uit het Oosten, dat nu tot erg bescheiden vorm is teruggebracht (met uitzondering van Atom natuurlijk). Vroeger, ja vroeger was het anders. Toen keken we als kinderen uit naar deze verkleedpartij om van deur tot deur te gaan aanbellen, om ons liedje tot in den treure te zingen, om lekkers of wat 'frankskes in ons bezze' te verzamelen.

Niet alleen in Atom maar ook in Kèsken bestond er een stevige Driekoningentraditie. In 1975, een jaar voor de fusies, waren we min of meer tot de jaren van verstand gekomen en besloten we met onze cafévriendengroep deel te nemen aan de zangwedstrijd voor verklede groepen in Kersken. Een

gedurfde zet voor een groepje uit Haaltert om in het hol van de leeuw mee te dingen naar de hoofdprijs. Maar zover waren we nog niet...

De plannen werden gesmeed in café De Fles, toen nog bij Viviane, waar we wekelijks om onze "maandag" gingen. Iedereen was snel gewonnen voor het idee, maar hoe zat het met de financiering van dit project? Ook daar was snel consensus over: wie mee wou doen moest iedere maandag 20 frank in de kas storten. Gelukkig konden we binnen onze rangen rekenen op heel wat uiteenlopend talent: creatievelingen, administratieve duizendpoten en logistieke ondersteuners. Tussen pot en pint zochten we naar een thema om indruk mee te maken, melodieën passeerden de revue, werden tekstueel aangepast aan de lokale situatie en op rijm gezet. De kostuumkeuze was een hersenbreker maar na vele uren van overleg kwamen we ook daar uit.

Tot zover de voorbereidingen op papier. Nu moesten er stof en draad gekocht worden, kostuums genaaid en gepast, accessoires bijeengezocht. Onze act moest ook in de grootste discretie gerepeteerd worden. Daarvoor gingen we de laatste weken voor de grote dag regelmatig op locatie naar de ruwbouw van Paul en Christiane in Landlede, gewapend met een bak bier, een paar flessen cola en een nachtemmer (voor het vrouwelijke gezelschap, de mannen konden terecht in de maïs).

*Vooraan (vlnr): Willy Mally, Herman Buyl, Guido ..., Walter Baetens
Midden: Lutgarde Van Assche, Sonja Van Mulders, Christiane De Pelsmaeker, Lieve Scheerlinck, Paulette Looze, Betty Van Der Haeghen, Jeanne Mattens.
Achteraan: François (de Sissen) Perdaens, Bruno Van Den Bruelle, Etienne ..., Paul Daghuyl.*

Zelfverzekerd trokken we die bewuste vrijdagavond in januari 1975 als “Losbandige Jeugd” naar onze buurgemeente. Meteen zetten we iedereen op het verkeerde been in onze onschuldig-ogende kostuumpjes met rood-wit geblokt motief en witte sokken. Onze liedjes waren dat iets minder.

Om een lang verhaal kort te maken, tot verbijstering van andere lokale groepen kaapten wij de tweede plaats weg. En, zoals het Kèsken betaamt, kregen we naast een geldprijs (100 frank?) ook een fles jenever cadeau. De nacht was nog jong, Driekoningen was min of meer van ons en de herinnering staat bij ieder van ons in het geheugen gebrand.

Dankzij toenmalig lokaal verslaggever Frans Janssens van café Central haalden we zelfs de maandageditie van Het Volk, mét foto. We blijven er hem eeuwig dankbaar voor.

Het jaar daarop waagden we een tweede poging, dit maal als Tirolers met een persiflage op de Muppetshow. Ook toen vielen we in de prijzen, maar de herinneringen daaraan zijn veel minder helder dan aan ons allereerste exploit.

Over die heldendaad zijn we bij momenten nog altijd niet uitgepraat.

*Liedje van de losbandige jeugd
(op de melodie van “Mama” van Heintje)
Mama, ik ben de mooiste van de hele wereld,
Mama, de mooiste van de hele wereld!*

*Later wanneer ik zal trouwen,
Zal ik in Landlede bouwen,
en als je later dan eenzaam bent,
dan breng ik je naar het rusthuis!
Mama, ik ben de mooiste van de hele wereld,
Oh lieve mama, de mooiste van de hele wereld ben ik.*

Paulette Looze

Lees meer over het Driekoningengebeuren in Heemkundige Kring Haaltert, jg. 2000, nr. 4, blz. 11 en 12

Heldergem 3e Kleuterklas- 1963

Fijne herinneringen aan de kleuterklas in 1963 met zuster Viane.

Met dank aan Maria-Elisa Baeyens.

Meisjes:

- 1- Marie-Paule Van Horebeke,
- 2- Beatrixe Verberen,
- 3- Yvonne Parewijck,
- 4- Marjolein Volckaert,
- 5- Bernadette Van de Wiele,
- 6- Marie-Elise Baeyens,
- 7- Rosita Groebbens,
- 8- Miriam De Pauw,
- 9- Linda Vonck

Jongens:

- 10- Hugo Cooreman,
- 11- Danny Quintijn,
- 12- Erik De Troyer,
- 13- Dirk Pevernagie
- 14- René Van Geyt,
- 15-... D'Herde,
- 16- Verbeken André,
- 17- Frans Groebbens,
- 18- Eddy De Pauw,
- 19-...
- 20- Eddy Van Liedekerke,
- 21-...
- 22- Antoine Van Waeyenberghe,
- 23- Luc De Neve,
- 24- Hans Speliers,
- 25- Herman Speliers,
- 26- Jean-Paul Beerens.

Herinneringen lagere school Ekent (vervolg 2)

Met dank aan Lorraine Fonck, ex-leerkracht (foto's en info)

Schooljaar 1978-79

*Zittend: Wendy Van Impe,
Annick Beerens, Kristof Lievens,
Johny Van Mieghem,
Peter Van Mieghem, Filip Roelandt
Peter De Putter.*

*Staande: Marleen Bellemans,
Katleen Limpens, Vera Van Gorp,
Dominique Van den Eynde,
Kurt De Smet, Noco Van Keymeulen,
Regis De Prez, Wendy Tas.*

Schooljaar 1981-82

*Gekniel: Bart Van Lieverloo,
An Ringoot, An De Boeck, Elli Cools,
Renze Schockaert*

*Staande: Gunther De Bolle,
Daisy Van der Eecken,
Cindy De Pelsmaecker,
Davy Scheerlinck, Geertrui De Kegel,
Henk Lauwereys, Berlinde Beerens,
Darry Van Oudenhove,
Caroline Walraevens,
Gudrun Van de Weghe.*

DE WAARBANDE

Denderhoutem - Haaltert - Heldergerm - Kerksken - Terjoden - Denderhoutem - Haaltert

Nieuwjaarswens 2023

*Vandaag wordt jou 2023 geschonken
heerlijk prachtig
evenzeer onvolmaakt onvolledig
met hunkering naar troost tederheid
genegenheid geborgenheid
schoonheid verbondenheid
met 't blijvend verlangen naar warmte
voedsel zekerheid gezondheid
het verdwijnen van pijn ellende
het verwerven van kennis inzicht doorzicht.
Beseffend dat tussen hemel en aarde
zoveel meer is dan wij vermoeden
staande beide voeten op de grond
verbonden met al wat leeft
wens ik jou heel speciaal
de blijvende verwondering
om de geboorte van het Kerstkind
en het geloof in d' eindeloze kracht van
tijdloze liefde.*

Nera Redant

